

OPRAVY

Dodatek

(2016/C 127/09)

Oznámení Komise o spolupráci mezi Komisí a soudy členských států EU při používání článků 81 a 82 ES je považováno za součást Zvláštního vydání *Úředního věstníku Evropské unie* v českém jazyce, kapitola 8, svazek 3.

Oznámení Komise o spolupráci mezi Komisí a soudy členských států EU při používání článků 81 a 82 ES

(2004/C 101/04)

(Text s významem pro EHP)

I. OBLAST PŮSOBNOSTI OZNÁMENÍ

1. Toto oznámení se týká spolupráce mezi Komisí a soudy členských států EU při používání článků 81 a 82 ES těmito soudy. Pro účely tohoto oznámení se „soudy členských států EU“ (dále jen „vnitrostátní soudy“) rozumí ty soudy v členských státech EU, které mohou používat články 81 a 82 ES a které mají oprávnění klást předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropských společenství podle článku 234 ES ⁽¹⁾.
2. Vnitrostátní soudy mohou být vyzvány, aby použily články 81 nebo 82 ES v soudních řízeních, jako jsou řízení v souvislosti se smlouvami nebo řízení ve věci náhrady škody. Mohou také jednat jako veřejný vykonavatel nebo jako přezkumný soud. Vnitrostátní soud může být podle čl. 35 odst. 1 nařízení (ES) č. 1/2003 (dále jen „nařízení“) určen jako orgán pro hospodářskou soutěž členského státu (dále jen „vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž“) ⁽²⁾. V tomto případě se na spolupráci mezi vnitrostátními soudy a Komisí nevztahuje pouze toto oznámení, ale také oznámení o spolupráci v rámci sítě orgánů pro hospodářskou soutěž ⁽³⁾.

II. POUŽÍVÁNÍ PRAVIDEL HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE ES VNITROSTÁTNÍMI SOUDY

A. PRAVOMOC VNITROSTÁTNÍCH SOUDŮ POUŽÍVAT PRAVIDLA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE ES

3. V rozsahu příslušnosti vnitrostátních soudů jednat v určitém případě ⁽⁴⁾ mají vnitrostátní soudy pravomoc použít články 81 a 82 ES ⁽⁵⁾. Kromě toho je třeba pamatovat na to, že články 81 a 82 ES jsou záležitostí veřejné politiky a jsou nezbytné pro plnění úkolů svěřených Společenství a zejména pro fungování vnitřního trhu ⁽⁶⁾. Podle Soudního dvora tam, kdy v důsledku vnitrostátních právních předpisů musí vnitrostátní soudy vznést bez návrhu právní otázku založenou na závazných vnitrostátních pravidlech, které nevznesly strany, existuje tato povinnost také tehdy, jedná-li se o závazná pravidla Společenství, jako jsou pravidla hospodářské soutěže ES. Tyto podmínky jsou stejné, pokud vnitrostátní právní předpisy udělují vnitrostátním soudům právo podle vlastního uvážení rozhodnout o použití závazných pravidel právních předpisů: vnitrostátní soudy musí použít pravidla hospodářské soutěže ES i tehdy, když se strana, která má zájem na použití těchto ustanovení, o ně neopírala, pokud vnitrostátní právní předpisy vnitrostátnímu soudu toto použití umožňují. Právní předpisy Společenství však nevyžadují, aby vnitrostátní soudy vznesly bez návrhu otázku týkající se porušení právních předpisů Společenství, pokud by přezkoumání této otázky nutilo vnitrostátní soudy vzdát se předepsané pasivní role a přesáhnout okruh sporu určeného samotnými stranami a opírat se o skutečnosti a okolnosti jiné než ty, na kterých založila svou žalobu strana, jež má na použití těchto ustanovení zájem ⁽⁷⁾.
4. V závislosti na funkcích udělených vnitrostátním soudům podle vnitrostátních právních předpisů mohou být vnitrostátní soudy povolány k použití článků 81 a 82 ES ve správních, občanských nebo trestních řízeních ⁽⁸⁾. Zejména v případech, kdy fyzické nebo právnické osoby žádají vnitrostátní soudy, aby zajistily jejich osobní práva, hrají soudy specifickou roli při vynucování článků 81 a 82 ES, která se liší od jejich vynucování ve veřejném zájmu ze strany Komise nebo vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž ⁽⁹⁾. Vnitrostátní soudy mohou uplatnit články 81 a 82 ES a prohlásit neplatnost smluv nebo přiznat náhradu škody.
5. Vnitrostátní soudy mohou použít články 81 a 82 ES, aniž by bylo nutné zároveň použít vnitrostátní právní předpisy o hospodářské soutěži. Avšak v případech, kdy vnitrostátní soud použije vnitrostátní právní předpisy o hospodářské soutěži na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES ⁽¹⁰⁾, nebo na jakékoli zneužití zakázané článkem 82 ES, musí vnitrostátní soud na tyto dohody, rozhodnutí a jednání použít také pravidla hospodářské soutěže ES ⁽¹¹⁾.

6. Nařízení neupravuje pouze pravomoc vnitrostátních soudů použít pravidla hospodářské soutěže ES. Současné použití vnitrostátních pravidel hospodářské soutěže na dohody, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, která ovlivňují obchod mezi členskými státy, nesmí vést k jinému výsledku, než by byl výsledek při použití právních předpisů o hospodářské soutěži ES. Ustanovení čl. 3 odst. 2 nařízení stanovuje, že dohody, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě, která neporušují čl. 81 odst. 1 ES nebo která splňují podmínky čl. 81 odst. 3 ES, nelze zakázat ani podle vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži⁽¹²⁾. Soudní dvůr na druhou stranu rozhodl, že dohody, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě, která porušují čl. 81 odst. 1 a nesplňují podmínky čl. 81 odst. 3 ES, nelze podle vnitrostátních právních předpisů schválit⁽¹³⁾. Co se týče současného použití vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži a článku 82 ES v případě jednostranného jednání, článek 3 nařízení nestanovuje podobnou povinnost souladu. V případě rozporných ustanovení však obecné pravidlo přednosti právních předpisů Společenství vyžaduje, aby vnitrostátní soudy nepoužily žádné ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které odporuje nějakému pravidlu Společenství, a to bez ohledu na to, zda byl daný vnitrostátní právní předpis přijat před pravidlem Společenství nebo po něm⁽¹⁴⁾.
7. Kromě používání článků 81 a 82 ES mají vnitrostátní soudy podle Smlouvy o ES nebo podle opatření přijatého v zájmu provádění Smlouvy o ES také pravomoc používat akty přijaté institucemi EU, pokud mají tyto akty přímý účinek. Vnitrostátní soudy mohou tedy mít povinnost vykonávat rozhodnutí⁽¹⁴⁾ nebo nařízení Komise, která používají čl. 81 odst. 3 ES na určité kategorie dohod, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě. Při používání těchto pravidel hospodářské soutěže ES vnitrostátní soudy jednají v rámci právních předpisů Společenství a jsou tedy vázány dodržovat obecné zásady právních předpisů Společenství⁽¹⁴⁾.
8. Použití článků 81 a 82 ES vnitrostátními soudy často závisí na komplexním hospodářském a právním hodnocení⁽¹⁴⁾. Při používání pravidel hospodářské soutěže ES mohou být vnitrostátní soudy vázány judikaturou soudů Společenství jakož i nařízením Komise, na základě kterých se čl. 81 odst. 3 vztahuje na určité kategorie dohod, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě⁽¹⁴⁾. Kromě toho použití článků 81 a 82 ES Komisí v určitém případě zavazuje vnitrostátní soudy, když používají pravidla hospodářské soutěže ES v tomtéž případě současně s Komisí nebo po ní⁽¹⁴⁾. Nakonec, aniž by byl dotčen výklad Smlouvy o ES Soudním dvorem, vnitrostátní soudy mohou nalézt vodítko v nařízeních a rozhodnutích Komise, která předkládají analogické prvky s případem, o kterém soud jedná, jakož i v oznámeních a pokynech Komise vztahujících se k používání článků 81 a 82 ES⁽¹⁴⁾ a ve výroční zprávě o politice hospodářské soutěže⁽¹⁴⁾.

B. PROCESNÍ ASPEKTY POUŽÍVÁNÍ PRAVIDEL HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE ES VNITROSTÁTNÍMI SOUDY

9. Na procesní podmínky pro vynucování pravidel hospodářské soutěže ES vnitrostátními soudy a sankce, které mohou vnitrostátní soudy uložit v případě porušení těchto pravidel, se z velké části vztahují vnitrostátní právní předpisy. Právní předpisy Společenství však v určitém rozsahu také určují podmínky vynucování pravidel hospodářské soutěže ES. Tato ustanovení právních předpisů Společenství mohou upravovat způsoblost vnitrostátních soudů využít určitých nástrojů, např. požádat o stanovisko Komise k otázkám týkajícím se použití pravidel hospodářské soutěže ES⁽¹⁴⁾, nebo mohou vytvořit pravidla, která mají povinný dopad na řízení před těmito soudy, např. pravidla umožňující Komisi a vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž předložit písemná vyjádření⁽¹⁴⁾. Ustanovení právních předpisů Společenství převažují nad vnitrostátními pravidly. Proto musí vnitrostátní soudy odložit vnitrostátní pravidla, která by v případě použití byla v rozporu s ustanoveními právních předpisů Společenství. V případech, kdy jsou tato ustanovení právních předpisů Společenství použitelná přímo, jsou přímým pramenem práv a povinností pro všechny, jichž se týkají, a musí být plně a jednotně uplatněna ve všech členských státech od jejich data vstupu v platnost⁽¹⁴⁾.
10. V případě, že neexistují žádná ustanovení právních předpisů Společenství o řízeních a sankcích vztahující se k vynucování pravidel hospodářské soutěže ES vnitrostátními soudy, uplatní vnitrostátní soudy vnitrostátní procesní právo a – v rámci svých pravomocí – uloží sankce stanovené podle vnitrostátních právních předpisů. Použití těchto vnitrostátních právních předpisů však musí být slučitelné s obecnými zásadami právních předpisů Společenství. V této souvislosti je vhodné připomenout judikaturu Soudního dvora, podle které:
 - a) v případech porušení právních předpisů Společenství musí vnitrostátní právní předpisy stanovovat sankce, které jsou účinné, přiměřené a které mají odrazující účinek⁽¹⁴⁾;
 - b) v případech, kdy porušení právních předpisů Společenství způsobuje újmu jednotlivci, by mělo být této osobě umožněno za určitých podmínek žádat vnitrostátní soud o náhradu škody⁽¹⁴⁾;
 - c) pravidla o řízeních a sankcích, která vnitrostátní soudy používají při vynucování právních předpisů Společenství,
 - nesmí toto vynucování činit nadměrně obtížným nebo prakticky nemožným (zásada účinnosti)⁽¹⁴⁾ a
 - nesmí být méně výhodná než pravidla, která se vztahují na vynucování odpovídajících vnitrostátních právních předpisů (zásada rovnocennosti)⁽¹⁴⁾.

Na základě zásady přednosti právních předpisů Společenství nesmí vnitrostátní soud uplatnit vnitrostátní pravidla, která nejsou slučitelná s těmito principy.

C. SOUČASNÉ NEBO NÁSLEDNÉ POUŽÍVÁNÍ PRAVIDEL HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE ES VNITROSTÁTNÍMI SOUDY

11. Vnitrostátní soud může uplatňovat právní předpisy o hospodářské soutěži ES na dohodu, rozhodnutí, jednání ve vzájemné shodě nebo jednostranné jednání ovlivňující obchod mezi členskými státy zároveň s Komisí nebo po ní⁽¹⁴⁾. Následující body vymezují některé povinnosti, které musí vnitrostátní soudy za těchto okolností respektovat.
12. Dojde-li vnitrostátní soud k rozhodnutí dříve než Komise, musí vyloučit přijetí rozhodnutí, které by bylo v rozporu s rozhodnutím, které má v úmyslu přijmout Komise⁽¹⁴⁾. Za tímto účelem se může vnitrostátní soud dotázat Komise, zda zahájila řízení s ohledem na tytéž dohody, rozhodnutí nebo jednání⁽¹⁴⁾, a jestliže ano, jak řízení postupuje a jaké bude v daném případě pravděpodobné rozhodnutí⁽¹⁴⁾. Vnitrostátní soud smí z důvodu právní jistoty také zvážit přerušování řízení, dokud Komise nepřijme rozhodnutí⁽¹⁴⁾. Komise pak bude usilovat o to, aby dala přednost případům, u kterých rozhodla o zahájení řízení ve smyslu čl. 2 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 773/2004 a které jsou předmětem vnitrostátního řízení, která byla takto přerušena, zejména pokud na rozhodnutí Komise závisí výsledek občanského sporu. Avšak v případech, kdy vnitrostátní soud nemůže skutečně pochybovat o zamýšleném rozhodnutí Komise, nebo pokud Komise již rozhodla v podobném případě, vnitrostátní soud smí rozhodnout o projednávaném případě, a to v souladu se zamýšleným nebo dřívějším rozhodnutím, aniž by bylo nutno žádat Komisi o informace uvedené výše, nebo čekat na rozhodnutí Komise.
13. Přijme-li Komise v určitém případě rozhodnutí dříve než vnitrostátní soud, nesmí vnitrostátní soud přijmout rozhodnutí, které by bylo v rozporu s rozhodnutím Komise. Závazný účinek rozhodnutí Komise se samozřejmě nedotýká výkladu právních předpisů Společenství Soudním dvorem. Jestliže tedy vnitrostátní soud pochybuje o zákonitosti rozhodnutí Komise, nemůže se vyhnout závazným účinkům tohoto rozhodnutí, pokud Soudní dvůr nerozhodl opačně⁽¹⁴⁾. V důsledku toho, jestliže vnitrostátní soud zamýšlí přijmout rozhodnutí, které by bylo v rozporu s rozhodnutím Komise, musí otázku předložit Soudnímu dvoru v rámci řízení o předběžné otázce (článek 234 ES). Soudní dvůr pak rozhodne o slučitelnosti rozhodnutí Komise s právními předpisy Společenství. Je-li však proti rozhodnutí Komise před soudy Společenství uplatněna žaloba podle článku 230 ES a výsledek sporu před vnitrostátním soudem závisí na platnosti rozhodnutí Komise, vnitrostátní soud by měl zastavit probíhající řízení do přijetí konečného rozhodnutí ve věci žaloby na zrušení soudy Společenství, pokud nemá za to, že za daných okolností případu je zajištěna možnost obrátit se na Soudní dvůr ve věci předběžného rozhodnutí o platnosti rozhodnutí Komise⁽¹⁴⁾.
14. Jestliže vnitrostátní soud přeruší řízení, např. čeká-li na rozhodnutí Komise (situace popsána v bodě 12 tohoto oznámení) nebo konečné rozhodnutí soudů Společenství ve věci žaloby na zrušení nebo v řízení o předběžné otázce (situace popsána v bodě 13), je povinen prošetřit, zda je nutno nařídit předběžná opatření v zájmu ochrany zájmů stran⁽¹⁴⁾.

III. SPOLUPRÁCE MEZI KOMISÍ A VNITROSTÁTNÍMI SOUDY

15. Kromě mechanismů spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem podle článku 234 ES Smlouva o ES nestanovuje výslovnou spolupráci mezi vnitrostátními soudy a Komisí. Podle výkladu článku 10 ES, který členským státům ukládá povinnost umožnit splnění úkolů Společenství, však soudy Společenství shledaly, že toto ustanovení Smlouvy ukládá evropským orgánům a členským státům vzájemné povinnosti loajální spolupráce s ohledem na dosahování cílů Smlouvy o ES. Z článku 10 ES tedy plyne, že Komise musí pomáhat vnitrostátním soudům při uplatňování právních předpisů Společenství⁽¹⁴⁾. Stejně tak vnitrostátní soudy mohou mít povinnost pomáhat Komisi při plnění svých úkolů⁽¹⁴⁾.
16. V souvislosti s používáním článků 81 a 82 ES je také vhodné připomenout spolupráci mezi vnitrostátními soudy a vnitrostátními orgány, zejména vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž. Zatímco spolupráce mezi těmito vnitrostátními orgány se v první řadě řídí vnitrostátními pravidly, čl. 15 odst. 3 nařízení stanovuje možnost, aby vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž předkládaly vnitrostátním soudům vyjádření svého členského státu. Obdobně se na předkládání vyjádření vztahují body 31 a 33 až 35 tohoto oznámení.

A. KOMISE VYSTUPUJÍCÍ V ŘÍZENÍ PŘED VNITROSTÁTNÍMI SOUDY (JAKO AMICUS CURIAE)

17. S cílem pomoci vnitrostátním soudům při používání pravidel hospodářské soutěže ES se Komise zavazuje pomáhat vnitrostátním soudům, kdykoli tyto soudy považují takovou pomoc za nutnou, aby mohly rozhodnout o případu. Článek 15 nařízení odkazuje na nejčastější druhy této pomoci: předávání informací (body 21 až 26) a stanovisek Komise (body 27 až 30), a to na základě žádosti vnitrostátního soudu, a možnost, aby Komise předkládala vyjádření (body 31 až 35). Jelikož tyto druhy pomoci stanovuje nařízení, nelze je omezit žádným pravidlem členských států. Avšak v případě neexistence procesních pravidel Společenství v tomto smyslu a v míře, ve které jsou nutné pro umožnění těchto druhů pomoci, musí členské státy přijmout příslušná procesní pravidla, která umožní vnitrostátním soudům i Komisi plně využít možností, které nabízí nařízení⁽¹⁴⁾.

18. Vnitrostátní soud může poslat svou žádost o pomoc písemně na adresu Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž Evropské komise:

European Commission
Directorate General for Competition
B-1049 Brussels
Belgium

nebo ji může poslat elektronicky na adresu comp-amicus@cec.eu.int

19. Mělo by se připomenout, že ať je forma spolupráce s vnitrostátními soudy jakákoli, Komise bude respektovat nezávislost vnitrostátních soudů. V důsledku toho pomoc nabídnutá Komisí není pro vnitrostátní soud závazná. Komise se musí ujistit o tom, že respektuje svou povinnost zachovat služební tajemství a že chrání své vlastní fungování a nezávislost⁽¹⁴⁾. Při plnění své povinnosti podle článku 10 ES pomáhat vnitrostátním soudům při používání pravidel hospodářské soutěže ES se Komise zavazuje zůstat při své pomoci neutrální a objektivní. Pomoc Komise vnitrostátním soudům je vlastně součástí její povinnosti bránit veřejné zájmy. Nemá tedy v úmyslu sloužit soukromým zájmům stran zúčastněných v případě projednávaném před vnitrostátním soudem. V důsledku toho Komise neposkytne v souvislosti s pomocí vnitrostátnímu soudu žádné straně slyšení. V případě, že byla Komise kontaktována některou ze stran případu projednávaného před soudem s ohledem na otázky, které vyvstaly před vnitrostátním soudem, bude o tom Komise vnitrostátní soud informovat, a to nezávisle na tom, zda k tomuto kontaktování došlo před nebo po té, co vnitrostátní soud požádal o spolupráci.
20. Komise zveřejní shrnutí o své spolupráci s vnitrostátními soudy podle tohoto oznámení ve své výroční Zprávě o politice hospodářské soutěže. Svá stanoviska a vyjádření může také zveřejnit na svých webových stránkách.

1. Povinnost Komise předat informace vnitrostátním soudům

21. Povinnost Komise pomáhat vnitrostátním soudům při uplatňování právních předpisů o hospodářské soutěži ES se odráží především v povinnosti Komise předávat informace, které má k dispozici, vnitrostátním soudům. Vnitrostátní soud může např. požádat Komisi o dokumenty, které má k dispozici, nebo o informace procesní povahy, které mu pomohou zjistit, zda je některý případ projednáván před Komisí, zda Komise zahájila řízení nebo zda už rozhodla. Vnitrostátní soud se smí také Komise zeptat, kdy hodlá přijmout rozhodnutí, aby mohl stanovit podmínky pro rozhodnutí zastavit řízení nebo zda je potřeba přijmout předběžná opatření⁽¹⁴⁾.
22. V zájmu zajištění účinnosti spolupráce s vnitrostátními soudy se Komise bude snažit poskytnout vnitrostátnímu soudu požadované informace ve lhůtě jednoho měsíce od data obdržení žádosti. V případě, kdy je Komise nucena požádat vnitrostátní soud o další objasnění své žádosti nebo kdy se musí Komise obrátit na ty, jichž se předání informací přímo dotýká, začíná tato lhůta běžet od okamžiku, kdy získá požadované informace.
23. Při předání informací vnitrostátním soudům Komise musí dostát zárukám daným fyzickým a právnickým osobám článkem 287 ES⁽¹⁴⁾. Článek 287 ES zabraňuje členům, úředníkům a dalším zaměstnancům Komise zveřejnit informace, na které se vztahuje povinnost zachovat služební tajemství. Informace, které představují služební tajemství, mohou být jak důvěrné informace, tak obchodní tajemství. Obchodní tajemství jsou informace, jejichž zveřejnění a dokonce i předání jiné osobě než té, která informace předala, by mohlo vážně poškodit zájmy této osoby⁽¹⁴⁾.
24. Znění jak článku 10, tak článku 287 ES nevede k úplnému zákazu, aby Komise předala informace, kterých se týká povinnost zachovat služební tajemství, vnitrostátním soudům. Judikatura soudů Společenství potvrzuje, že povinnost loajální spolupráce vyžaduje, aby Komise poskytla vnitrostátnímu soudu jakékoli informace, o které vnitrostátní soud požádá, a to i informace, na něž se vztahuje služební tajemství. Při nabídnutí spolupráce vnitrostátním soudům však Komise nesmí za žádných okolností narušit záruky stanovené v článku 287 ES.
25. V důsledku toho před předáním informací, na něž se vztahuje služební tajemství, vnitrostátnímu soudu Komise připomene soudu svou povinnost danou právními předpisy Společenství chránit práva, která článek 287 ES uděluje fyzickým a právnickým osobám, a dotáže se soudu, zda může zaručit a zda zajistí ochranu důvěrných informací a obchodních tajemství. Jestliže vnitrostátní soud toto nemůže zaručit, Komise informace, na něž se vztahuje služební tajemství, vnitrostátnímu soudu nepředá⁽¹⁴⁾. Komise předá požadované informace vnitrostátnímu soudu pouze tehdy, jestliže vnitrostátní soud poskytne záruku chránit důvěrné informace a obchodní tajemství, přičemž Komise označí ty části, kterých se služební tajemství týká a které tedy nesmí být zveřejněny.
26. Na zpřístupnění informací Komisí vnitrostátním soudům se vztahují další výjimky. Komise smí zejména odmítnout předat informace vnitrostátním soudům z prvořadých důvodů souvisejících s potřebou chránit zájmy Společenství nebo vyhnout se narušení svého fungování a nezávislosti, zejména ohrožením splnění úkolů, které jí byly svěřeny⁽¹⁴⁾. Proto Komise nepředá vnitrostátním soudům informace dobrovolně poskytnuté osobou, která požádala o shovívavost, bez jejího souhlasu.

2. Žádost o stanovisko k otázkám týkajícím se použití pravidel hospodářské soutěže ES

27. Při vyzvání k použití pravidel hospodářské soutěže ES na případ projednávaný před vnitrostátním soudem může vnitrostátní soud nejdříve vyhledat vodítko v judikatuře Společenství nebo v nařízeních, rozhodnutích, oznámeních a pokynech, které se týkají použití článků 81 a 82 ES⁽¹⁴⁾. V případě, že tyto nástroje dostatečné vodítko neposkytnou, smí vnitrostátní soud požádat Komisi o stanovisko k otázkám týkajícím se použití pravidel hospodářské soutěže ES. Vnitrostátní soud může požádat Komisi o stanovisko k hospodářským, faktickým a právním záležitostem⁽¹⁴⁾. To se samozřejmě nijak nedotýká možnosti nebo povinnosti vnitrostátního soudu požádat Soudní dvůr o rozhodnutí předběžné otázky týkající se výkladu nebo platnosti právních předpisů Společenství podle článku 234 ES.
28. Aby Komise mohla vnitrostátnímu soudu poskytnout užitečné stanovisko, smí požádat vnitrostátní soud o další informace⁽¹⁴⁾. V zájmu zajištění účinnosti spolupráce s vnitrostátními soudy se Komise bude snažit poskytnout vnitrostátnímu soudu požadované stanovisko ve lhůtě čtyř měsíců od data obdržení žádosti. Požádala-li Komise vnitrostátní soud o další informace, aby mohla formulovat své stanovisko, začíná tato lhůta běžet od okamžiku, kdy obdrží dodatečné informace.
29. Při předání svého stanoviska vnitrostátnímu soudu se Komise omezí na poskytnutí faktických informací nebo hospodářských nebo právních objasnění, o která bylo žádáno, a to aniž by zvažovala skutkovou podstatu případu projednávaného před vnitrostátním soudem. Kromě toho stanovisko Komise, na rozdíl od úředního výkladu právních předpisů Společenství soudy Společenství, není pro vnitrostátní soud právně závazné.
30. V souladu s tím, co bylo uvedeno v bodě 19 tohoto oznámení, Komise před formulací svého stanoviska vnitrostátnímu soudu neposkytne stranám slyšení. Vnitrostátní soud musí jednat se stanoviskem Komise v souladu s příslušnými vnitrostátními procesními pravidly, která musí respektovat obecné zásady právních předpisů Společenství.

3. Předání vyjádření Komise vnitrostátnímu soudu

31. Podle čl. 15 odst. 3 nařízení smí vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž a Komise předložit vyjádření k otázkám týkajícím se používání článků 81 a 82 ES vnitrostátnímu soudu, který je vyzván k použití těchto ustanovení. Nařízení rozlišuje mezi písemnými vyjádřeními, která mohou předložit vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž a Komise z vlastního podnětu, a ústními vyjádřeními, která mohou být předložena pouze na základě svolení vnitrostátního soudu⁽¹⁴⁾.
32. Nařízení stanoví, že Komise předloží vyjádření pouze tehdy, vyžaduje-li to jednotné používání článků 81 nebo 82 ES. V zájmu splnění cíle předložení svého vyjádření Komise svá vyjádření omezí na hospodářskou a právní analýzu skutečností souvisejících s případem projednávaným před vnitrostátním soudem.
33. Aby Komise mohla předložit užitečná vyjádření, smí požádat vnitrostátní soudy, aby jí předaly nebo zajistily předání kopie všech dokumentů, které jsou pro hodnocení případu nezbytné. V souladu s čl. 15 odst. 3 druhým pododstavcem nařízení Komise použije k přípravě svých vyjádření pouze tyto dokumenty⁽¹⁴⁾.
34. Jelikož nařízení nestanoví procesní rámec pro předložení vyjádření, určují příslušný procesní rámec procesní pravidla a praxe členského státu. V případě, že členský stát ještě příslušný procesní rámec nestanovil, vnitrostátní soud musí stanovit, která procesní pravidla jsou vhodná pro předložení vyjádření v případě, který projednává.
35. Procesní rámec by měl respektovat zásady stanovené v bodě 10 tohoto oznámení. To mimo jiné znamená, že procesní rámec pro předložení vyjádření k otázkám vztahujícím se k použití článků 81 nebo 82 ES
 - a) musí být slučitelný s obecnými zásadami právních předpisů Společenství, zejména základními právy stran případu;
 - b) nesmí činit předložení vyjádření nadměrně obtížným nebo prakticky nemožným (zásada účinnosti)⁽¹⁵⁾ a
 - c) nesmí činit předložení vyjádření obtížnějším, než je předložení vyjádření v soudních řízeních, kdy se uplatňují stejné vnitrostátní právní předpisy (zásada rovnocennosti).

B. VNITROSTÁTNÍ SOUDY USNADŇUJÍCÍ ROLI KOMISE PŘI PROSAZOVÁNÍ PRAVIDEL HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE ES

36. Jelikož povinnost loajální spolupráce zahrnuje i to, že orgány členských států jsou evropským orgánům nápomocny v zájmu dosažení cílů Smlouvy o ES⁽¹⁶⁾, nařízení stanoví tři příklady této pomoci: 1) předání dokumentů nutných pro posouzení případu, k němuž by Komise chtěla předložit vyjádření (viz bod 33), 2) předání rozsudků uplatňujících články 81 nebo 82 ES a 3) role vnitrostátních soudů v souvislosti s kontrolou prováděnou Komisí.

1. Předání rozsudků vnitrostátních soudů vztahujících se k používání článků 81 nebo 82 ES

37. Podle čl. 15 odst. 2 nařízení členské státy předají Komisi kopii všech písemných rozsudků vnitrostátních soudů týkajících se používání článků 81 nebo 82 ES, a to neprodleně po doručení úplného písemného rozsudku stranám. Předání vnitrostátních rozsudků vztahujících se k použití článků 81 nebo 82 ES a z nich vyplývající informace o řízení před vnitrostátními soudy umožňuje Komisi zejména včas se obeznámit s případy, pro které by mohlo být vhodné předložit vyjádření, pokud jedna ze stran podá proti rozsudku odvolání.

2. Role vnitrostátních soudů v souvislosti s kontrolou prováděnou Komisí

38. Vnitrostátní soudy mohou hrát roli v souvislosti s kontrolou podniků a sdružení podniků prováděnou Komisí. Tato role vnitrostátních soudů závisí na tom, zda jsou kontroly vedeny v podnikatelských prostorech nebo v nepodnikatelských prostorech.
39. S ohledem na kontroly podnikatelských prostor mohou vnitrostátní právní předpisy vyžadovat svolení vnitrostátního soudu, které povolí vnitrostátnímu donucovacímu orgánu pomáhat Komisi v případě námitky dotčeného podniku. O takové povolení lze žádat také jako o předběžné opatření. Pokud je podána žádost o povolení, má vnitrostátní soud pravomoc přezkoumat, zda je rozhodnutí Komise provést kontrolu pravé a zda navrhovaná donucovací opatření nejsou svévolná ani nepřiměřená vzhledem k předmětu kontroly. Při přezkoumávání přiměřenosti donucovacích opatření může vnitrostátní soud přímo nebo prostřednictvím orgánu pro hospodářskou soutěž členského státu Komisi požádat o podrobné vysvětlení zejména těch důvodů, na základě kterých má Komise podezření, že došlo k jednání v rozporu s články 81 a 82 ES, dále závažnosti takového předpokládaného protiprávního jednání a způsobu zapojení dotčeného podniku ⁽¹⁷⁾.
40. Co se týče kontroly nepodnikatelských prostor, nařízení vyžaduje svolení vnitrostátního soudu před výkonem této kontroly na základě rozhodnutí Komise příkazujícího provedení kontroly. V tomto případě smí vnitrostátní soud přezkoumat, zda je rozhodnutí Komise provést kontrolu pravé a zda navrhovaná donucovací opatření nejsou svévolná ani nepřiměřená, zejména vzhledem k závažnosti předpokládaného protiprávního jednání, k významu hledaných důkazů, k zapojení dotčeného podniku a k odůvodněné pravděpodobnosti, že účetní knihy a záznamy týkající se předmětu kontroly jsou uchovávány v prostorách, pro které se žádá povolení. Vnitrostátní soud může požádat Komisi přímo nebo prostřednictvím orgánu pro hospodářskou soutěž o podrobné vysvětlení těch okolností, které jsou pro přezkoumání přiměřenosti navrhovaných donucovacích opatření nezbytné ⁽¹⁷⁾.
41. V obou případech uvedených v bodech 39 a 40 vnitrostátní soud nesmí zpochybnit zákonnost rozhodnutí Komise nebo nezbytnost kontroly ani požadovat informace ze spisu Komise ⁽¹⁷⁾. Kromě toho povinnost loajální spolupráce vyžaduje, aby vnitrostátní soud přijal své rozhodnutí v přiměřené lhůtě, která Komisi umožní účinně provést kontrolu ⁽¹⁷⁾.

IV. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

42. Smyslem vydání tohoto oznámení je pomoci vnitrostátním soudům při použití článků 81 a 82 ES. Není pro vnitrostátní soudy závazné ani neovlivňuje práva a povinnosti členských států EU a fyzických a právnických osob podle právních předpisů Společenství.
43. Toto oznámení nahrazuje oznámení z roku 1993 o spolupráci mezi vnitrostátními soudy a Komisí při používání článků 85 a 86 Smlouvy o EHS ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁾ Kritéria stanovující, které subjekty lze považovat za soudy ve smyslu článku 234 ES, viz např. rozsudek ze dne 30. května 2002, Schmid, C-516/99, Sb. rozh. s. I-4573, bod 34: „Soud přihlíží k mnoha faktorům, jako zda je orgán ustanoven právními předpisy, zda je stálý, zda je jeho příslušnost povinná, zda provádí řízení mezi stranami, zda používá pravidla právních předpisů a zda je nezávislý.“

⁽²⁾ Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1).

⁽³⁾ Oznámení o spolupráci v rámci sítě orgánů pro hospodářskou soutěž (Úř. věst. C 101, 27.4.2004, s. 43). Pro účely tohoto oznámení se „vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž“ rozumí orgán určený členským státem podle čl. 35 odst. 1 nařízení.

⁽⁴⁾ Příslušnost vnitrostátního soudu závisí na vnitrostátních, evropských a mezinárodních pravidlech týkajících se příslušnosti soudů. V této souvislosti lze připomenout, že na veškeré případy související s hospodářskou soutěží občanské nebo obchodní povahy se vztahuje nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1).

⁽⁵⁾ Viz článek 6 nařízení.

⁽⁶⁾ Viz články 2 a 3 ES, rozsudek ze dne 1. června 1999, Eco Swiss, C-126/97, Sb. rozh. s. I-3055, bod 36, rozsudek ze dne 27. října 1994, Fiatagri UK a New Holland Ford, T-34/92, Sb. rozh. s. II-905, bod 39 a rozsudek ze dne 12. prosince 2000, Aéroports de Paris, T-128/98, Sb. rozh. s. II-3929, bod 241.

⁽⁷⁾ Rozsudek ze dne 14. prosince 1995 ve spojených věcech van Schijndel, C-430/93 a C-431/93, Sb. rozh. s. I-4705, body 13 až 15 a 22.

- (⁸) Podle poslední věty bodu odůvodnění 8 nařízení (ES) č. 1/2003 se toto nařízení nevztahuje na vnitrostátní právní předpisy, které umožňují trestněprávní postih fyzických osob, ledaže takový postih slouží pro prosazování pravidel hospodářské soutěže platných pro podniky.
- (⁹) Rozsudek ze dne 18. září 1992, Automec, T-24/90, Sb. rozh. s. II-2223, bod 85.
- (¹⁰) Další objasnění účinku na obchodní koncepci viz v oznámení týkajícím se tohoto tématu (Úř. věst. C 101, 27.4.2004, s. 81).
- (¹¹) Ustanovení čl. 3 odst. 1 nařízení.
- (¹²) Viz také oznámení o použití čl. 81 odst. 3 ES (Úř. věst. C 101, 27.4.2004, s. 2).
- (¹³) Rozsudek ze dne 13. února 1969, Walt Wilhelm, 14/68, Sb. rozh. s. 1 a rozsudek ze dne 10. července 1980 ve spojených věcech Giry a Guerlain, 253/78 a 1 až 3/79, Sb. rozh. s. 2327, body 15 až 17.
- (¹⁴) Rozsudek ze dne 9. března 1978, Simmenthal, 106/77, Sb. rozh. s. 629, bod 21, a rozsudek ze dne 9. září 2003, Consorzio Industrie Fiammiferi (CIF), C-198/01, Sb. rozh., bod 49.
- (¹⁵) Např. vnitrostátní soud smí být požádán, aby vykonal rozhodnutí Komise přijaté podle článků 7 až 10, 23 a 24 nařízení.
- (¹⁶) Viz např. rozsudek ze dne 13. července 1989, Wachauf, 5/88, Sb. rozh. s. 2609, bod 19.
- (¹⁷) Rozsudek ze dne 21. ledna 1999 ve spojených věcech Bagnasco, C-215/96 a C-216/96, Sb. rozh. s. I-135, bod 50.
- (¹⁸) Rozsudek ze dne 3. února 1976, Fonderies Roubaix, 63/75, Sb. rozh. s. 111, body 9 až 11, a rozsudek ze dne 28. února 1991, Delimitis, C-234/89, Sb. rozh. s. I-935, bod 46.
- (¹⁹) Informace o současném nebo následném používání pravidel hospodářské soutěže ES vnitrostátními soudy a Komisí viz také v bodech 11 až 14.
- (²⁰) Rozsudek ze dne 11. dubna 1989, Ahmed Saeed Flugreisen, 66/86, Sb. rozh. s. 803, bod 27, a rozsudek ze dne 28. února 1991, Delimitis, C-234/89, Sb. rozh. s. I-935, bod 50. Seznam pokynů, oznámení a nařízení Komise v oblasti politiky hospodářské soutěže, zejména nařízení týkající se používání čl. 81 odst. 3 ES na určité kategorie dohod, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě, je přiložen k tomuto oznámení. Rozhodnutí Komise týkající se používání článků 81 a 82 ES (od roku 1964) viz na <http://www.europa.eu.int/comm/competition/antitrust/cases/>.
- (²¹) Rozsudek ze dne 12. prosince 1995 ve spojených věcech Dijkstra, C-319/93, C-40/94 a C-224/94, Sb. rozh. s. I-4471, bod 32.
- (²²) Informace o možnosti vnitrostátních soudů požádat Komisi o vyjádření viz dále v bodech 27 až 30.
- (²³) Informace o předložení vyjádření viz dále v bodech 31 až 35.
- (²⁴) Rozsudek ze dne 9. března 1978, Simmenthal, 106/77, Sb. rozh. s. 629, body 14 a 15.
- (²⁵) Rozsudek ze dne 21. září 1989, Komise proti Řecku, 68/88, Sb. rozh. s. 2965, body 23 až 25.
- (²⁶) Co se týče škod v případě porušení práva ze strany podniku viz rozsudek ze dne 20. září 2001, Courage a Crehan, C-453/99, Sb. rozh. s. 6297, body 26 a 27. Co se týče škod v případě porušení práva ze strany členského státu nebo úřadu, který představuje stát, a o podmínkách odpovědnosti státu viz např. rozsudek ze dne 19. listopadu 1991 ve spojených věcech Francovich, C-6/90 a C-9/90, Sb. rozh. s. I-5357, body 33 až 36, rozsudek ze dne 2. srpna 1993, Marshall proti Southampton a South West Hampshire Area Health Authority, C-271/91 Sb. rozh. s. I-4367, body 30 a 34 až 35, rozsudek ze dne 5. března 1996, Brasserie du Pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, Sb. rozh. s. I-1029, rozsudek ze dne 26. března 1996, British Telecommunications, C-392/93, Sb. rozh. s. I-1631, body 39 až 46 a rozsudek ze dne 8. října 1996, Dillenkofer, C-178/94, C-179/94 a C-188/94 až 190/94, Sb. rozh. s. I-4845, body 22 až 26 a 72.
- (²⁷) Viz např. rozsudek ze dne 16. prosince 1976, Rewe, 33/76, Sb. rozh. s. 1989, bod 5, rozsudek ze dne 16. prosince 1976, Comet, 45/76, Sb. rozh. s. 2043, bod 12, a rozsudek ze dne 10. dubna 1984, Harz, 79/83, Sb. rozh. s. 1921, body 18 a 23.
- (²⁸) Viz např. rozsudek ze dne 16. prosince 1976, Rewe, 33/76, Sb. rozh. s. 1989, bod 5, rozsudek ze dne 7. července 1981, Rewe, 158/80, Sb. rozh. s. 1805, bod 44, rozsudek ze dne 9. listopadu 1983, San Giorgio, 199/82, Sb. rozh. s. 3595, bod 12, a rozsudek ze dne 15. září 1998, Edis, C-231/96, Sb. rozh. s. I-4951, body 36 a 37.
- (²⁹) Čl. 11 odst. 6 společně s čl. 35 odst. 3 a 4 nařízení zabraňuje současnému použití článků 81 nebo 82 ES Komisí a vnitrostátním soudem pouze v případě, pokud byl vnitrostátní soud určen jako vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž.
- (³⁰) Ustanovení čl. 16 odst. 1 nařízení.
- (³¹) Komise zahájí řízení s ohledem na přijetí rozhodnutí podle článků 7 až 10 nařízení (viz čl. 2 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 773/2004 ze dne 7. dubna 2004 o řízeních podle článků 81 a 82 Smlouvy o ES (Úř. věst. C 101, 27.4.2004)). Podle Soudního dvora zahrnuje zahájení řízení úřední zásah Komise, který dosvědčuje její úmysl přijmout rozhodnutí (rozsudek ze dne 6. února 1973, Brasserie de Haecht, 48/72, Sb. rozh. s. 77, bod 16).
- (³²) Rozsudek ze dne 28. února 1991, Delimitis, C-234/89, Sb. rozh. s. I-935, bod 53 a rozsudek ze dne 12. prosince 1995 ve spojených věcech Dijkstra, C-319/93, C-40/94 a C-224/94, Sb. rozh. s. I-4471, bod 34. Informace o této problematice viz dále v bodě 21 tohoto oznámení.
- (³³) Viz čl. 16 odst. 1 nařízení a rozsudek ze dne 28. února 1991, Delimitis, C-234/89, Sb. rozh. s. I-935, bod 47 a rozhodnutí ze dne 14. února 2000, Masterfoods, C-344/98, Sb. rozh. s. I-11369, bod 51.
- (³⁴) Rozsudek ze dne 22. října 1987, Foto-Frost, 314/85, Sb. rozh. s. 4199, body 12 až 20.
- (³⁵) Viz čl. 16 odst. 1 nařízení a rozsudek ze dne 14. února 2000, Masterfoods, C-344/98, Sb. rozh. s. I-11369, body 52 až 59.
- (³⁶) Rozsudek ze dne 14. února 2000, Masterfoods, C-344/98, Sb. rozh. s. I-11369, bod 58.
- (³⁷) Rozsudek ze dne 6. prosince 1990, Zwartveld, C-2/88, Sb. rozh. s. I-3365, body 16 až 22 a rozsudek ze dne 28. února 1991, Delimitis, C-234/89, Sb. rozh. s. I-935, bod 53.
- (³⁸) Rozsudek ze dne 22. října 2002, Roquette Frères, C-94/00, Sb. rozh. s. 9011, bod 31.
- (³⁹) Informace o slučitelnosti vnitrostátních procesních pravidel s obecnými zásadami právních předpisů Společenství viz v bodech 9 a 10 tohoto oznámení.
- (⁴⁰) Informace o těchto povinnostech viz např. v bodech 23 až 26 tohoto oznámení.
- (⁴¹) Rozsudek ze dne 28. února 1991, Delimitis, C-234/89, Sb. rozh. s. I-935, bod 53 a rozsudek ze dne 12. prosince 1995 ve spojených věcech Dijkstra, C-319/93, C-40/94 a C-224/94, Sb. rozh. s. I-4471, bod 34.
- (⁴²) Rozsudek ze dne 28. února 1991, Delimitis, C-234/89, Sb. rozh. s. I-935, bod 53.

- (⁴³) Rozsudek ze dne 18. září 1996, Postbank, T-353/94, Sb. rozh. s. II-921, body 86 a 87 a rozsudek ze dne 7. listopadu 1985, Adams, 145/83, Sb. rozh. s. 3539, bod 34.
- (⁴⁴) Rozsudek ze dne 6. prosince 1990, Zwartveld, C-2/88, Sb. rozh. s. I-4405, body 10 a 11 a rozsudek ze dne 18. září 1996, Postbank, T-353/94, Sb. rozh. s. II-921, bod 93.
- (⁴⁵) Rozsudek ze dne 6. prosince 1990, Zwartveld, C-2/88, Sb. rozh. s. I-4405, body 10 a 11, rozsudek ze dne 26. listopadu 2002, First a Franex, C-275/00, Sb. rozh. s. I-10943, body 49 a rozsudek ze dne 18. září 1996, Postbank, T-353/94, Sb. rozh. s. II-921, bod 93.
- (⁴⁶) Viz bod 8 tohoto oznámení.
- (⁴⁸) Srovnej s rozhodnutím ze dne 25. května 1982, Komise proti Nizozemsku, 96/81, Sb. rozh. s. 1791, bod 7 a rozsudek ze dne 22. září 1988, Komise proti Řecku, 272/86, Sb. rozh. s. 4875, bod 30.
- (⁴⁹) Podle čl. 15 odst. 4 nařízení není dotčena širší pravomoc předkládat vyjádření soudům, která je podle vnitrostátních právních předpisů svěřena vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž.
- (⁵⁰) Viz také čl. 28 odst. 2 nařízení, který zabraňuje Komisi zveřejňovat informace, které získala a které podléhají služebnímu tajemství.
- (⁵¹) Rozsudek ze dne 21. září 1989 ve spojených věcech Hoechst, 46/87 a 227/88, Sb. rozh. s. 2859, bod 33. Viz také čl. 15 odst. 3 nařízení.
- (⁵²) Rozsudek ze dne 13. prosince 1991, Komise proti Itálii, C-69/90, Sb. rozh. s. 6011, bod 15.
- (⁵³) Ustanovení čl. 20 odst. 6 až 8 nařízení a rozsudek ze dne 22. října 2002, Roquette Frères, C-94/00, Sb. rozh. s. 9011.
- (⁵⁴) Ustanovení čl. 21 odst. 3 nařízení.
- (⁵⁵) Rozsudek ze dne 22. října 2002, Roquette Frères, C-94/00, Sb. rozh. s. 9011, body 39 a 62 až 66.
- (⁵⁶) Viz také bod 91 a 92 tamtéž.
- (⁵⁷) Úř. věst. C 39, 13.2.1993, s. 6.

PŘÍLOHA

NAŘÍZENÍ, OZNÁMENÍ A POKYNY KOMISE PŘEDSTAVUJÍCÍ BLOKOVOU VÝJIMKU

Tento seznam je k dispozici v aktualizované verzi na webových stránkách Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž Evropské komise:

<http://europa.eu.int/comm/competition/antitrust/legislation/>

A. Pravidla nevztahující se k určitému odvětví

1. Oznámení obecné povahy

- Oznámení o definici relevantního trhu pro účely právních předpisů Společenství pro hospodářskou soutěž (Úř. věst. C 372, 9.12.1997, s. 5).
- Oznámení o dohodách malého významu, které zásadně neomezují hospodářskou soutěž podle čl. 81 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství (de minimis) (Úř. věst. C 368, 22.12.2001, s. 13).
- Oznámení o účinku obchodní koncepce uvedené v člancích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. C 101, 27.4.2004, s. 81).
- Pokyny k použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy (Úř. věst. C 101, 27.4.2004, s. 2).

2. Vertikální dohody

- Nařízení (ES) č. 2790/1999 ze dne 22. prosince 1999 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. L 336, 29.12.1999, s. 21).
- Pokyny k vertikálním omezením (Úř. věst. C 291, 13.10.2000, s. 1).

3. Horizontální dohody o spolupráci

- Nařízení (ES) č. 2658/2000 ze dne 29. listopadu 2000 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie specializačních dohod (Úř. věst. L 304, 5.12.2000, s. 3).
- Nařízení (ES) č. 2659/2000 ze dne 29. listopadu 2000 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o výzkumu a vývoji (Úř. věst. L 304, 5.12.2000, s. 7).
- Pokyny k použití článku 81 Smlouvy na horizontální dohody o spolupráci (Úř. věst. C 3, 6.1.2001, s. 2).

4. Licenční dohody o převodu technologií

- Nařízení (ES) č. 773/2004 ze dne 27. dubna 2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o převodu technologií (Úř. věst. L 123, 27.4.2004).
- Pokyny k použití čl. 81 Smlouvy na kategorie dohod o převodu technologií (Úř. věst. C 101, 27.4.2004, s. 2).

B. Specifická pravidla pro odvětví

1. Pojišťovnictví

- Nařízení (ES) č. 358/2003 ze dne 27. února 2003 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě v odvětví pojišťovnictví (Úř. věst. L 53, 28.2.2003, s. 8).

2. Motorová vozidla

- Nařízení (ES) č. 1400/2002 ze dne 31. července 2002 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel (Úř. věst. L 203, 1.8.2002, s. 30).

3. Telekomunikační a poštovní služby

- Pokyny k použití pravidel hospodářské soutěže EHS v odvětví telekomunikací (Úř. věst. C 233, 6.9.1991, s. 2).
- Oznámení o použití pravidel hospodářské soutěže v odvětví poštovních služeb a o hodnocení opatření některých států vztahujících se na poštovní služby (Úř. věst. C 39, 6.2.1998, s. 2).
- Oznámení o použití pravidel hospodářské soutěže na dohody o přístupu v odvětví telekomunikací – rámec, relevantní trhy a zásady (Úř. věst. C 265, 22.8.1998, s. 2).
- Pokyny k tržním analýzám a hodnocení významných tržních sil podle regulačního rámce Společenství pro síť elektronických komunikací a služeb (Úř. věst. C 165, 11.7.2002, s. 6).

4. Doprava

- Nařízení (EHS) č. 1617/93 o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě týkajících se společného plánování a koordinace letových řádů, společného poskytování služeb, konzultací o tarifech pravidelné osobní a nákladní dopravy a přidělování volných letištních časů (Úř. věst. L 155, 26.6.1993, s. 18).
 - Sdělení o objasnění doporučení Komise k použití pravidel hospodářské soutěže na nové projekty dopravní infrastruktury (Úř. věst. C 298, 30.9.1997, s. 5).
 - Nařízení (ES) č. 823/2000 ze dne 19. dubna 2000 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na některé kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě mezi společnostmi liniové dopravy (konsorcii) (Úř. věst. L 100, 20.4.2000, s. 24).
-